

Bemutató előadás 2001. szeptember 21-én (pénteken) este 7 órakor
a Csokonai Színházban (Gulyás Pál-bérlet)

W. A. Mozart

A Varázsfuvola

Opera két felvonásban

A varázsfuvola tartalma

I.felvonás

Tamino királyfit az Éj királynőjének három udvarhölgye menti meg az őt üldöző hatalmas kígyótól. Megmutatják neki Pamina képét. Villámlás és mennydörgés között az Éj királynője felszólítja Taminót, hogy lányát, Paminát szabadítsa ki Sarastro fogságából. Útravalóul bűvös erejű fuvolát ad neki, a társul melléje szegődött Papagenónak, a madarásznak pedig szépen csengő harangjátékot. Kíséretük három „égi gyermek” lesz. – A fogságból szökni akaró Paminát Monostatos, a szerecsen visszahozza börtönébe. Papageno elmeséli neki, hogy anyja Taminót küldte kiszabadítására. – Taminót a gyermekek elvezetik a bölcsesség templomához. A királyfi megtudja, hogy Ízisz templomának főpapja a jóságos Sarastro. Papageno és Pamina szökni készülnek, de az örök kezében tőr villan. Papageno harangjátékától megszelídülnek. – Sarastro kísérete élén bevonul s az irgalomért könyörgő Paminának megbocsát, de szabadságát még nem adja vissza. Magasabb célt szán a lánynak, semhogy gonosz anyjához visszatérjen. Tamino is előkerül, de a próbák hosszú sorát kell előbb kiállnia ahhoz, hogy a bölcsesség szolgálatába állhasson, és a meglátott, megszeretett Pamina kezére méltó legyen.

II.felvonás

Sarastro kéri papjait, hogy Taminót a próbák során segítsék. Közli, hogy az istenek Paminát és Taminót egymásnak szánták. – Tamino és Papageno megkezdik vándorútjukat. Először a hallgatás próbáját kell kiállniuk. Az Éj királynőjének hölgyei megkísérlik megtörni Tamino állhatatosságát, eredménytelenül. – Az alvó Pamina mellett megjelenik az Éj királynője. Elkergeti az ott settenkedő Monostatost, lányának pedig megparancsolja, hogy ölje meg Sarastrót. Monostatos meghallja ezt s Pamina szerelmét követeli cserébe hallgatásáért. Sarastro megmenti a lányt és megbocsát neki. – A két vándornak még mindig hallgatnia kell. Összetalálkoznak a csúf és a vén Papagenával. A madarász fecsegni kezd – villámlás és mennydörgés hallatszik! A három égi gyermek visszaadja Taminónak a fuvolát, Papagenónak pedig a harangjátékot. Pamina is elősiet, de Tamino hallgatását esdeklésével sem tudja szóra bírni. – Sarastro magához rendeli Paminát és Taminót, hogy búcsút vegyenek egymástól, mielőtt Tamino a legnehezebb próbák útjára lépne. – Papageno játszani kezd harangjátékán. Megjelenik ismét a vén anyóka s ifjú Papgenává változik a madarász nagy öröme, azonban még nem lehetnek egymáséi. – Pamina a halált keresi, a három gyermek azonban megmenti az életét. Tamino a tűz és víz felé vezető úthoz érkezik. Pamina is csatlakozik hozzá az utolsó próbatételhez. A varázsfuvola hangjai mellett együtt érnek a bölcsesség kapujához. – Papageno, aki állandó fecsegése miatt elvesztette Papagenát, most a harangjátékkal ismét visszanyeri őt. – Monostatos vezetésével az Éj királynője és udvarhölgyei Sarastro birodalmának megsemmisítésére készülnek. Szörnyű villámlás azonban a mélybe dönti őket. – Fény ragyog fel. A világosság győzött a sötétség felett. Tamino és Pamina Sarastro elé járulnak, hogy belépjenek a szépség, a jóság és a bölcsesség avatott hívei sorába.

„Miért állíthatjuk, hogy Mozart szerepet játszik a teológiában, különösen a teremtésben és a végső dolgokról szóló tanításban, (...) akkor is, ha nem volt különösebben aktív keresztény, és meglehetősen frivol életet élt? [...] mert alkotásában Jézus Krisztus tanítványa kíván lenni, szolgálata pedig az, hogy hallhatóvá teszi a bűnéből feltámasztott teremtés dicsőséges énekét, amelyben a bűn és szenvedés nem pusztán távoli emlék, homályos múlt, hanem meghaladott, megbocsátott és a dicsőségtől átjárt jelenlét. Vagyis – Barth szavaival – „olyasmit hallott és hallatott meg azokkal, akiknek van fülük a hallásra, amit nem látunk egészen az idők végéig – a Gondviselés teljes egészét.”

Karl Barth**

„A VARÁZSFUVOLA” KELETKEZÉSE

Kis deszkaház áll a Kapuzinerberg zöld lombjai közé rejtőzve Salzburgban. Ha betekintünk a szűkre szabott ablakon, keskeny ágyat, kicsiny asztalkát látunk. És volt valaha itt még egy zongora is. Ez a fabódé valamikor Bécs városában állt, a wiedeni színház mellett, a kocsma kertjében. Szétszedték, s nagy gonddal megint csak fölépítették Salzburgban. Ebben a kalibában írta 1791 nyarán, hat hét alatt „A varázsfuvola”-t Amadeus Wolfgang Mozart! Felesége, Constanza, Badenban fürdőzött a gyerekekkel. Az adósságokba merült, uzsorások karmai között vergődő, halálosan beteg és halálosan fáradt Mozart ezalatt lázasan dolgozott, hogy családja el ne merüljön a végső nyomorban. Schikaneder Emanuel, a wiedeni színház csődbe jutott igazgatója könyörgött, hogy írjon a truppja számára valami tetszetős, könnyű, mulatságos „Singspiel”-t, népies ízű „varázsoperát”, amelynek várható sikere kihúzza a bajba jutott színtársulat szekerét a kátyúból. Át is adott Mozartnak egy zavaros kéziratot, saját művét, hogy ahhoz szerezzen muzsikát. A jólelkű Mozart vállalta a képtelenségnek látszó feladatot: a nyár végéig megírja a „varázsoperát” Schikanederék megsegítésére. A ravasz direktor, biztonság kedvéért, mézesmázos szavakkal meghívta Mozartot: miután a családja amúgy is távol van Bécestől, munka közben legyen az ő vendége, a színház szomszédságában máris berendezett számára egy kellemes nyaralót. A kellemes nyaraló: ez a fabódé volt... Schikaneder szem előtt akarta tartani Mozartot. A szövegíró-színigazgató naponta nyolcszor-tízszor „ellenőrizte” a zeneköltőt: mit csinál, hogyan csinálja és hol tart? Így készült el hat hét alatt Mozart minden színpadi alkotása közül a legmagasabbrendű, a legesodálatosabb – minden idők operaköltészetének egyik legfőbb remekműve: „A varázsfuvola”. Ez volt színpadi hattyúdala: utolsó operája. Schikanedert és társulatát megmentette a csődtől. A hitvány színpadi fércelemek szerzőjének, a Mozarttal szemben oly hálátlan Schikanedernek mintegy száz műre terjedő színműírói termése feledésbe merült, de „A varázsfuvola” halhatatlansága megmentette őt is az örök feledéstől. (Hogy néhány hónap múlva még annyi becsület se legyen benne, amennyi elég ahhoz, hogy nagy jötevőjének és megörökítőjének

koporsóját kikísérje a temetőbe.) „A varázsfuvoláról” azt mondja egy költői képzeletű Mozart-méltató, hogy „shakespeare-i varázssziget, az ő művészetének magányos varázsszigete és Mozart azt az életet hívja ide, amely őt kiteszította, nyomort, gondot, árvaságot és megaláztatást juttatott neki”. Az élettől búcsúzó Mozart költészetének vigasztaló sugaraival ragyogja be élete, s minden emberi élet szakadékait. Egyetemes zene ez, emberi és emberen túli erők drámáját fejezi ki. A gyenge szövegkönyv homályos szabadkőműves jelképei nem zavarnak bennünket, mert a tömegek számára érthetetlen jelképek fölé emel bennünket Mozart költészete, amely „A varázsfuvola”-ban a jónak és a rossznak, a világhosszagnak és a sötétségnek, a haladásnak és a maradiságnak meg-megújuló örök harcát fejezi ki. Muzsikája csodálatosan gazdag foglalat a legkülönbözőbb ellentéteknek, mert – miként az elemző kritika megállapította – a német néptánc és az olasz arioso, az osztrák népdal és a fenséges korál egyesül

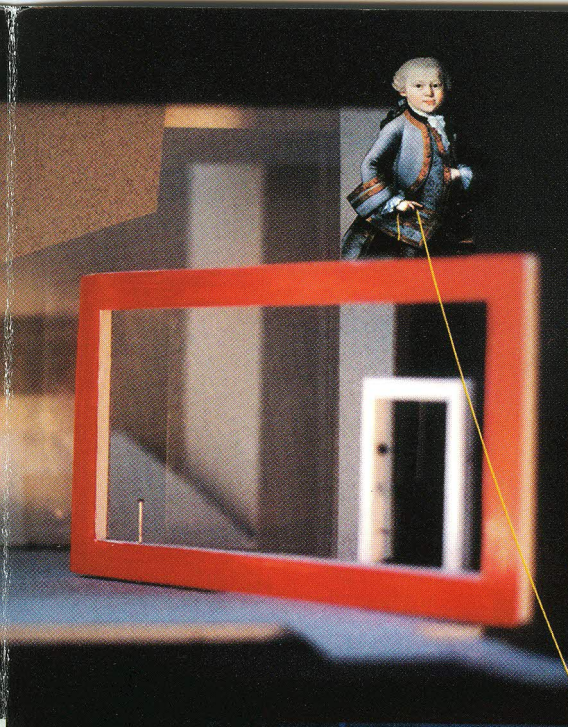
Schikaneder alakította. Még néhány előadáson át Mozartot látták a karmesteri emelvényen, de néhány nap múlva kihullott kezéből a vezénylőpálca, s megkezdődött három hónapos végső küzdelme az elmúlással. [...]

Balassa Imre***

**

***A műsorfüzetben olvasható szemelvények az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet dokumentációs anyagából valók.

itt, s „a koloratúra démoni csillogása – a humanizmus fenségesen egyszerű jóságénekével”. Maga a varázslatos hatalmú, a nyers állati ösztönöket megszelídítő édeni percre ide idéző fuvola a művészet varázslatának, a zene hatalmának jelképe; hasonlóképpen a bűvös csengettyű. [...] A bemutató előadást 1791. szeptemberében Mozart vezényelte. Papagenót a szövegíró-direktor,

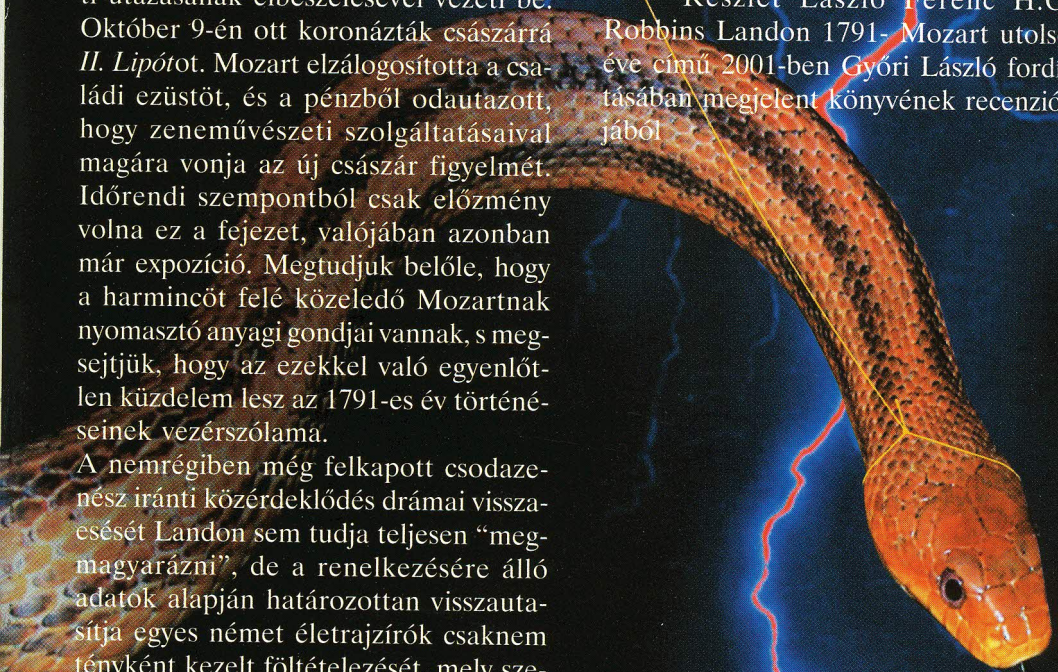

rint Mozart tékozló szerencsejátékos lett volna, s hogy kicsapongó életvitele döntötte volna csődbe. Igaz, Mozarték nagyvonalúan éltek, és nem verték fogukhoz a garast. 1791-ben arra is tellett nekik, hogy ötszáz guldent kölcsönözzenek *Anton Stadler* klarinétművésznek - de nem felelőtlenségből, ahogyan mások értelmezik ezt a gesztust, hanem baráti nagylelkűségből. Landon ugyanakkor hangsúlyosan eseteli a török elleni háborúzásban kivérzett Ausztria és Bécs általános gazdasági romlását, amelyet a zenei élet is súlyosan megsínylelt. Ez is magyarázza Mozart hangverseny-jövedelmeinek drámai megcsappanását, ha ez a magyarázat nem is olyan vonzóan regényes, mint a "rejtélyes és érthetetlen elmagányosodottság" legendája." ****

"Az utolsó életév, 1791 bemutatását a szerző Mozart 1790 őszen tett frankfurti utazásának elbeszélésével vezeti be. Október 9-én ott koronázták császárrá *II. Lipót*ot. Mozart elzalogosította a családi ezüstöt, és a pénzből odautazott, hogy zeneművészeti szolgáltatásaival magára vonja az új császár figyelmét. Időrendi szempontból csak előzmény volna ez a fejezet, valójában azonban már exozicció. Megtudjuk belőle, hogy a harmincöt felé közeledő Mozartnak nyomasztó anyagi gondjai vannak, s megsejtjük, hogy az ezekkel való egyenlőtlen küzdelem lesz az 1791-es év történéseinek vezérszólama.

A nemrégiben még felkapott csodazenész iránti közérdeklődés drámai visszahúzódását Landon sem tudja teljesen "megmagyarázni", de a rendelkezésére álló adatok alapján határozottan visszautasítja egyes német életrajzírók csaknem tényként kezelt föltételezését, mely sze-

**** Részlet László Ferenc H.C. Robbins Landon 1791- Mozart utolsó éve című 2001-ben Győri László fordításában megjelent könyvének recenziójából

Akik a családra vigyáznak.

A törésteszten legjobb családi egyterű, megérkezett

Ha az Ön számára legfontosabb családjának biztonsága, akkor az új egyterű **Nissan Almera Tino**-t biztosan szeretni fogja.

A **Nissan Almera Tino** a hivatalos NCAP törésteszten négycsillagos minősítést kapott, és elnyerte a kategóriájának **legbiztonságosabb** autója címet.

5 ÉV GARANCIA

www.nissan.hu

Ragaszkodjon a leghosszabb garanciaidőhöz is!

Ha egyszer beül, többé nem akar kiszállni

OMP AUTOHÁZ KFT. 4002 Debrecen Balmazújvárosi út 10. Pf: 1023

Tel.: (52) 503-517, 503-518, Fax: (52) 503-516, Szervíz: (52) 525-630, 503-515

E-mail: ompkft@mail.mataev.hu, Web: www.nissanomp.hu

**CIVIS
HOTELS**

CÍVIS HOTELS – a vidéki élet ízei

Debrecen megszépült belvárosában a patinás Cívis Grand Hotel Aranybika és a Cívis Hotel Kálvin 500 fő kényelmes szállásának biztosításával, 500 fős plenáris teremmel, 8 szekcióteremmel, modern konferenciákkal járul hozzá a több száz fős konferenciák, kongresszusok, szakmai rendezvények lebonyolításának sikeréhez.

Szállodáinkban minden kényelemmel ellátott teakonyhával felszerelt családi apartmanok, speciális akciók, egész évben színes programok várják kedves vendégeinket.

ÚJDONSÁG!

CÍVIS NATURFITT és GYÓGYKÖZPONT
a Cívis Grand Hotel Aranybikában
Naturfitt stresszoldó, fiatalító, karcsúsító,
mozgáskönnyítő és antiallergiás programokkal!
A klasszikus **gyógycsomagokon** kívül, wellness
ajánlatokat, valamint **szépségkúrákat** is
kínálunk. Háziorvosi javallat alapján TB-kártya
felmutatásával **díjmentes gyógykezelések!**

Nálunk **üdülési csekkjeiket** is beválthatják!

Hívjon bennünket!
Mindig készséggel állunk
rendelkezésükre!

Cívis Grand Hotel Aranybika***

4025 Debrecen, Piac u. 11-15.

Tel. : (06 52) 508 600

Fax : (06 52) 421 834

E-mail: aranybika@civishotels.hu

Internet: www.civishotels.hu

Bemutató előadás 2001. szeptember 21-én (pénteken) este 7 órakor
a Csokonai Színházban (Gulyás Pál-bérlet)

W. A. Mozart A Varázsfuvola

Opera két felvonásban

Szövegét írta: Emanuel Schikaneder

Fordította: Harsányi Zsolt

Átdolgozta: Fischer Sándor

Vezényel: Kaposi Gergely, Somos Csaba

SARASTRO.....	Tréfas György Érdemes és Kiváló művész
AZ ÉJ KIRÁLYNŐJE.....	Bátor Tamás Liszt-díjas
TAMINO.....	Prohászka Ildikó Urbán Nagy Róbert
PAMINA.....	Vadász Zsolt Hruby Edit Molnár Andrea
PAPAGENO.....	Eperjesi Erika Busa Tamás
PAPAGENA.....	Ürmössy Imre Fodor Ildikó
1.HÖLGY.....	Sáray Mária Udvarhelyi Boglárka
2.HÖLGY.....	Papp Vilhelmina Mohos Nagy Éva
3.HÖLGY.....	Eperjesi Erika Újvárosi Andrea
MONOSTATOS.....	Simon Katalin Böjte Sándor
ÖREG PAP, 2. ÖRTÁLLÓ.....	Beöthy-Kiss László Wagner Lajos
FIATAL PAP, 1. ÖRTÁLLÓ.....	Kocsis László Vince János

Közreműködik a Debreceni Filharmonikus Zenekar és a Csokonai Színház énekkara,
és a Bányai Júlia Ének-zene Tagozatos Általános Iskola tanulói; karigazgató Tóth Ágnes.

Díszlet: Túri Erzsébet

Jelmez: Libor Katalin

Dramaturg: Tőreki Attila

Karigazgató: Lovas Gabriella

Rendezőasszisztens: Iványi Csilla

Zenei betanítás: Szőke Tünde, Kunsági István

Munkatárs: Ménich Gábor

Világítás: Lezó András

Ügyelő: Aczél Tamás

Sűgő: Sz. Gile Éva

Rendező: **Galgóczy Judit**

Felelős kiadó: CSUTKA ISTVÁN

Szerkesztette: TŐREKI ATTILA

Tervezés: FAZEKAS LAJOS Látványos Grafikai Művek

Vider-Plusz Nyomdaipari és Kereskedelmi Bt., Debrecen

E-mail: szinhaz@csokonaiszinhaz.hu, www.csokonaiszinhaz.hu

Adóigazgatási szám: 15460943209

Ár: 95 Ft (20% ÁFA-t tartalmaz)

